

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	3	8	7
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	2	6
---	---	---	---

M.Ed. (Gen.) 4th Semester

(2054)

EDUCATIONAL TECHNOLOGY AND ICT-IV

(In all Mediums)

Paper—I : C17-EDT-IV

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 60

Note :— Attempt **one** question from each of the **four** Units i.e. Unit-I to Unit-IV. Unit-V (Q.No. 9) is compulsory.

UNIT-I

1. Define Educational Technology and discuss the scope of Educational Technology in India. 2+10
2. Discuss different types of Educational Technology. 4+4+4

UNIT-II

3. Define Teaching. Explain the levels of teaching in detail. 2+10
4. What is Flanders Interaction Analysis ? Explain its category system in detail. Give merits and demerits. 2+6+4

UNIT-III

5. Define Programmed Instruction. Explain the Principles and Linear style of Programmed Instruction. 2+4+6
6. Write the concept of Print and Electronic Media in Education in detail. Discuss procedure for Selecting Media in Education. 8+4

UNIT-IV

7. Explain the concept of Communication. Write the principle of Communication. 4+8
8. Write short notes on the following :
 - (i) Need of Information and Communication Technology
 - (ii) Barriers of Information and Communication Technology. 6+6

UNIT-V

9. Write notes on the following :
 - (i) Recent trends in Educational Technology
 - (ii) Process of Communication
 - (iii) EDUSAT
 - (iv) Advantages of E Learning. 3+3+3+3

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- यूनिट I से यूनिट IV तक प्रत्येक चार यूनिटों में से एक प्रश्न करें।
यूनिट-V (प्र. नं. 9) अनिवार्य है।

यूनिट-I

1. शैक्षिक प्रौद्योगिकी को परिभाषित करें और भारत में शैक्षिक प्रौद्योगिकी के दायरे पर चर्चा करें। 2+10
2. विभिन्न प्रकार की शैक्षिक प्रौद्योगिकी पर चर्चा करें। 4+4+4

यूनिट-II

3. शिक्षण को परिभाषित करें। शिक्षण के स्तरों को विस्तार से समझाइये। 2+10
4. फ्लैडर्स इंटरैक्शन विश्लेषण क्या है ? इसकी श्रेणी प्रणाली को विस्तार से समझाइये। गुण और दोष बताएं। 2+6+4

यूनिट-III

5. कमादेशित निर्देश को परिभाषित करें। कमादेशित निर्देश के सिद्धांतों और रेखिक शैली की व्याख्या करें। 2+4+6
6. शिक्षा में प्रिंट एवं इलेक्ट्रॉनिक मीडिया की अवधारणा को विस्तार से लिखें। शिक्षा में मीडिया के चयन की प्रक्रिया पर चर्चा करें। 8+4

यूनिट-IV

7. संचार की अवधारणा को समझाइये। संचार के सिद्धांतों को लिखिए। 4+8
8. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखें :
 - (i) सूचना एवं संचार प्रौद्योगिकी की आवश्यकता
 - (ii) सूचना एवं संचार प्रौद्योगिकी की बाधाएँ। 6+6

यूनिट-V

9. निम्नलिखित पर नोट लिखें :
 - (i) शैक्षिक प्रौद्योगिकी में हालिया रुझान
 - (ii) संचार की प्रक्रिया
 - (iii) EDUSAT
 - (iv) ई-लर्निंग के फायदे। 3+3+3+3

(पंजाबी अठुवाए)

नोट :- यूनिट-I ਤੋਂ IV ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। यूनिट-V (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

यूनिट-I

1. ਵਿਦਿਅਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2+10
2. ਵਿਦਿਅਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+4+4

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਅਧਿਆਪਨ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ। 2+10
4. ਫਲੈਂਡਰ ਇੰਟਰਐਕਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ੇਲਸ਼ਣ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਓ। ਗੁਣ ਅਤੇ ਔਗੁਣ ਦੱਸੋ। 2+6+4

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਡ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਰੇਖਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2+4+6
6. ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8+4

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ। 4+8
8. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 (i) ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਲੋੜ
 (ii) ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ। 6+6

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 (i) ਵਿਦਿਅਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਹਾਲੀਆ ਰੁਝਾਨ
 (ii) ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ
 (iii) EDUSAT
 (iv) ਈ ਲਰਨਿੰਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ। 3+3+3+3